

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

Nr. 2

10. februar

73. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1952

-og Regnen kommer ...

naar og hvor
De ønsker det
fra

VANDINGSANLÆG
-omgaaende Levering
-forlang Brochure,

DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING · FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICIA · TELEFON ERRITSØ 125

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER

Lager af gode, brugte vogne

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250 - 1251 - 1252 - 874 Rigstlf. 4

VIBORG

Stort autoværksted . Malerværksted . Fabrik for cylinder service
. Diesel autoelektrisk afdeling . Lager af reservedele og tilbehør

Dansk Andels Cementfabrik Nørresundby

Prima
Portland
Cement

Special-
cement
„Record“

H. Theut

VIBORG · Tlf. 1559 · 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri

Tlf. Kølkeø 28 x

Katrinebjerg Teglværk

Tlf. Hejnsvig 17

Mursten - Drænrør

GUGKALK

fører Afgrøderne

Brug

**FINDELT GUGKALK
ELLER PULV. GUGKALK**

GUG KALKVÆRK
ELMEALLE 2 · AALBORG · TLF. 2908

AKTIESELSKABET

NORDISK BRANDFORSIKRING

ALLE ARTER FORSIKRINGER

GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

TELEFON SKIVE 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

TELEFON VIBORG 1330

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Tårnslløsten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

Røde — 2" — 12" — Drænrør

Forlang tilbud

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker
Islands Brygge 22 — København S. — Central 282

Teglværkernes
SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 . 546

Drænrør

2" — 15"

Mursten - Tagsten

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. Birk . Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14

FØRER KUN $\triangle$ MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

FORLANG TILBUD

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. 400 Randers fri not.

Kun $\triangle$ mærkede varer føres

Største lager

Bedste kvaliteter

Forlang tilbud

Midtjydske Betonvarefabrikker

Fabrik & lager—

Herning og Lind

Lager af $\triangle$ mrk. betonvarer

Telf. Herning 476

Telf. Lind 45

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby . Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Reseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & sønner

Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon 5019 . 5020

Ny fabrik i Vejlbj
Tlf. Riisskov 9319

Alt i betonvarer D. S. 400

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor

København: Nygade 1

Aktiekapital og reserver
andraget ialt ca. kr. 21.400.000,—

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste

A/S GAMMELGAARD TEGLVÆRK

Telefon 187 . Skive

Stenvad

Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle $\triangle$ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

Normrør

med garantimærket $\triangle$

Imprægnering

Brøndrør

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Telf. 111 Bjerringbro

ALLE

$\triangle$ MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager

Altid leveringsdygtig

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

Ølgod

Telefon 59

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør
i størrelse fra 2 til 15 tommer . Indhent tilbud Tlf. Højslev 3

Den sjællandske Bøndestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

82 Kontorsteder paa Sjælland

ALLE SPAREKASSEFORRETNINGER UDFØRES

Det gensidige forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræs-plantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle 1 kr. pr. ha. Årlig præmie pr. ha 30 øre, minimum 2 kr. Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG
Telefon 1340

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

n/ C. M. Christiansen, Aarhus
Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni
Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 2

10. februar 1952

73. årg.

Indtrædende medlemmer indtegnes hos selskabets forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Større bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr mm. Oplag 19.600 eksemplarer.

Indhold: Hedeselskabets årsmøde. — Stor hedehandel. — Driftslån til tørveproduktion i 1952. — Plantesæsonen står for. — Den geodætiske og geofysiske unions IX. møde. — Fra plantningsforeningerne. — Nye plantagearealer. — Understøttelsesfondet for hedeselskabets tjenestemænd. — I få ord.

Hedeselskabets årsmøde

er for 1952 fastsat til afholdelse i *Svendborg* tirsdag den 24. juni med udflugt onsdag den 25. juni.

Det er første gang, at hedeselskabets årsmøde afholdes i *Svendborg*, og anden gang, det holdes på *Fyn*, idet et årsmøde i 1930 var henlagt til *Odense*.

Stor hedehandel

Samlet opdyrkning på *Dyrvig hede*

A/S Jydsk Landvinding har på en generalforsamling vedtaget at overtage 296 ha hede — en del af *Dyrvig hede* —, som hedeselskabet i en årrække har ejet umiddelbart vest for *Sdr. Grene* plantage mellem *Tarm* og *Hoven*.

Det er hensigten at opdyrke det meste af arealet eller ca. 200 ha under eet, således som det er *A/S Jydsk Landvindings* skik, og derefter i samarbejde med *Statens Jordlovsudvalg* at forberede en udstykning til 12—15 ejendomme.

Arbejdet vil blive udført og ledet af hedeselskabet på samme måde som ved *A/S Jydsk Landvindings* forudgående andre opdyrkinger, f. eks. på *Gudum hede*, på *Vind hede* og flere andre steder.

Arealet ligger let tilgængeligt tæt op til landevejen *Sdr. Omme* — *Tarm*, og blev for godt en halv snes år siden købt af hedeselskabet, væsentligt af beskæftigelsesmæssige grunde, således at man på dette

areal kunne skaffe arbejde til en eventuel krisetids arbejdsløse ved plantning.

Hedeselskabet opgiver således her en planlagt større plantage for at afgive arealerne til opdyrkning til agerjord.

A/S Jydsk Landvinding, hvis formand er husmand *P. Nielsen*, Tvis, og hvis direktør er hedeselskabets direktør, har købt arealerne til samme pris, som hedeselskabet i sin tid erhvervede dem til, dog tillagt rentetabet i den mellemliggende tid. S.

Driftslån til tørveproduktion i 1952

Landbrugsministeriet har nu fået finansudvalgets tilslutning til, at der i 1952 kan ydes driftslån til tørveproducenterne til et beløb på indtil 4 mill. kr. på samme vilkår som i 1951, dog at renten er 5 pct. Lånene skal tilbagebetales, efterhånden som produktionen afsættes og senest i december termin 1952. Ansøgningsfristens udløb er fastsat til 15. marts 1952.

Lånene ydes som driftslån til produktion af tørv og fræsetørv (tørvesmuld), og der kan ikke ydes lån til anskaffelse af maskiner etc.

Ansøgning om lån indgives til hedeselskabet på særlige skemaer, der kan fås ved henvendelse til landbrugsministeriets tørvekontor, Torvegade 45, København K., eller hedeselskabets tørvekontor, Viborg. K.

Plantesæsonen står for

Af skovrider *Johs. Th. Bavngaard*.

I det følgende gengives et radioforedrag om læplantning, som ikke før har været optrykt, og som derfor fremkommer nu, da tiden igen er inde til at høre det rigtige om læplantning.

Der er nu gået over 60 år, siden Dalgas fik oprettet de første plantningsforeninger, og siden er man nået et godt stykke frem mod målet: at gøre Jylland »lodden«.

Også gennem husmands- og landboforeningerne er der i de senere år uddelt mange planter, og det store og omfattende arbejde, der i det sidste halve snes år er gennemført af det såkaldte flyvende korps, begynder mange steder at præge det jydsk landskab.

Det er vel rimeligt, at plantningspionererne de første år — da man ingen erfaringer havde på dette område — har begået en del fejl — og navnlig henvises der til, der blev plantet for mange nåletræshegn.

Men var det en fejl med de mange næletræshegn? Mon ikke de må betragtes som et nødvendigt led i læplantningens udvikling.

Selv på god jord — der ligger meget vindudsat — får de ellers vindstærke tjørn en forkrøblet vækst — men hvor de under sådanne forhold i opvæksten beskyttes noget af ældre nåletræshegn, går det betydeligt bedre.

På de mange helt lette jorder i Jylland, der endnu trænger til mere læ, står man sig sikkert bedst ved at benytte nåletræ.

Et godt hvidgranhegn bør langt foretrækkes for et dårligt løvtræshegn — selvom deres levetid er kortere.

Jeg mener, vi er nået dertil, at de allerfleste landmænd er klar over betingelserne for at få et godt læbælte frem.

Nemlig: Grundigt jordarbejde.

Til nåletræ en velpløjet, dyb rende, hvor undergrunden løsnes, så plantningsarbejdet kan udføres godt.

Til løvtræ: Renbrakket jord, der ved sidste pløjning undergrundsbehandles eller reolpløjes, og pløjning udført på en sådan måde, at planterne ikke sættes på en kam, der let udtørres.

Al jordarbejde til forårsplantning må udføres inden jul.

Omhyggelig behandling af planterne, så udtørring undgås både under transporten og plantningsarbejdet.

Det er absolut nødvendigt, at løvtræshegnene holdes rene de første 3—4 år, hvorimod nåletræshegnene efter forudgående grundigt jordarbejde oftest klarer sig, hvis man sørger for, de ikke overvokses af græs.

Hvor der er mulighed derfor, bør jordarbejdet udføres med plov fremfor hullegravning.

Og sidst, men ikke mindst: Planterne må værnes mod ødelæggelse af kreaturer og heste.

Alt dette er jo velkendt, men ofte glipper det på et eller andet punkt, og resultatet bliver ikke som ventet.

Det nytter jo f. eks. ikke, man sørger for godt jordarbejde — gode planter o. s. v., når man om sommeren lader kreaturerne æde planterne.

Rigtig valg af plantearter vil ofte være et lokalt spørgsmål — er De i tvivl, da henvend Dem til kyndige folk. Plantningsforeningernes kredsforstandere vil ofte kunne give Dem gode råd, eller henvend Dem til hedeselskabets forstmænd eller landbrugskonsulenterne — de arbejder næsten alle med disse spørgsmål.

I løbet af 5—7 år vil man ved rigtig behandling have et godt, mandshøjt hegn af tjørn eller hvidgran. Sitkagran og seljerøn vokser noget stærkere.

Men mange finder, det er alt for længe at vente, og det er vel den egentlige grund til, der i de senere er plantet mange hegn af popler — *særlig certinensis* —, en krydsning mellem pyramidepoppel og sortpoppel, der vokser meget hurtig.

Men det vigtigste må dog være, at man får et stærkt og varigt læhegn — og får man det af poppel?

Mange plantningsmænd ser med bekymring på de mange poppelhegn, der plantes overalt — ofte, hvor man kunne vente at få gode tjørnehegn frem, der langt bør foretrækkes.

Vi ønsker poppelhegnene bedre afprøvet, før de får for stor udbredelse, og tilråder, at man garderer sig ved vest for poplerne at plante et tjørnehegn, hvis poplerne svigter om nogle år.

For godt 25 år siden blev der forsøgsvis flere steder i Vesthimmerland plantet hegn af pyramidepopler — mig bekendt er de forlængst forsvundne.

Et 6—7 år gammelt hegn af henrypopler, der stod ret beskyttet i hedeselskabets planteskole i Gatten, gik totalt ud for et par år siden.

Man må ønske certinensis-poplerne må vise sig mere holdbare.

Et andet spørgsmål, der vist offentlig først er fremdraget af skovrider Fromsejer i Sønderjylland, er, om løvtræhegnene burde gøres mere alsidige — både af skønhedsmæssige og sundhedsmæssige grunde var mere blandede hegn at foretrække.

Løvtræshegnene har jo den fordel, at de bliver ældre og er lettere at forynge end nåletræshegnene.

Selvom man flere steder ser 50—60 år gl. hvidgranhegn, er det desværre meget almindelig, at de allerede i 35—45 års alderen angribes og ødelægges af rodsvamp, og særlig i de senere år er mange endnu yngre hvidgranhegn bleven stærk svækket ved angreb af nålesvamp.

Medens plantningsforeningernes opgave hidtil særlig har været at få anlagt nye læplantninger, står man nu overfor at skulle forynge de gamle og defekte nåletræshegn.

Opgaven må vel være at finde økonomisk forsvarlige metoder, hvorved læt af de gamle hegn bevares længst muligt, og at finde de rette planter til de nye hegn.

I Vesthimmerland er der gennem plantningsforeningerne i de senere år forsøgt forskellige fremgangsmåder, og enkelte lodsejere har på eget initiativ nået ret gode resultater.

Hidtil er der særligt arbejdet med enkeltrækkede hegn i vang-

skel, eller fierrækkede hegn, hvoraf den ene række står i skellet mod naboen — og særlig på jordbund, der skønnes egnet til løvtræ.

Nogle 25—30-årige hvidgranhegn er søgt afløst ved at opstamme træerne på østsiden, og et par meter østfor at plante tjørn og seljerøn. Disse nye hegn er nu godt mandshøje, og de gamle hvidgran afvikles gradvis.

I et andet tilfælde er et ældre, defekt hvidgranhegn afgrenet på østsiden i et par meters højde, og efter behandling af jorden med traktor, der kan arbejde ret tæt op mod hegnet, er her plantet en blanding af eg, bøg, seljerøn, hvidel, syren og rosa rugosa m. fl., idet man håber, egne kan udvikle sig til at danne overlæ.

En lignende blanding af planter er brugt efter rydning af et gammelt hvidgranhegn, idet jorden først blev brakket gennem en kartoffelafgrøde.

Af et trerækket ældre hvidgranhegn er de to ryddet, og efter brakning af jorden erstattet med en række blandet løvtræ.

Ved rydning af forholdsvis unge hegn af hvidgran synes traktor ret anvendelig, men er der tale om gamle hegn, og skal der lejes traktor til arbejdet, synes dette at blive for dyrt.

Det er naturligvis for tidligt at tale om resultaterne af disse små forsøg, og måske er man andre steder længere fremme og har mere erfaring.

Jeg har blot ønsket at henlede opmærksomheden på disse foryngelsesarbejder, som jeg mener, det er nødvendigt, at plantningsforeningerne tager op — og at der samtidig bør forsøges med blandede løvtræshegn, hvor der er betingelser derfor.

Plantesesæsonen står for og jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige til alle plantemodtagere:

Behandel planterne med omhu, lad dem ikke ligge for længe omkring på stationerne eller i landevejsgrøfterne, hvor de ofte læsses af fra rutebilerne.

Få dem snarest hjem, og plant dem, så snart De kan. Kan dette ikke ske med det samme, så pak dem ud — skær båndene over, bred planterne ud og slå dem godt ned i løs jord, og trød jorden godt sammen — — og få dem så plantet ved første lejlighed — det er trist hen på sommeren at finde et bundt glemte planter i et hjørne af haven.

Den første betingelse for, at plantningen skal lykkes, er, at planterne ikke bliver udtørret, inden de plantes.

Den geodætiske og geofysiske unions IX møde

i Bruxelles 20. august—1. september 1951

Af J. M. Lyshede, Det danske Hedeselskab, Slagelse.

Ovennævnte kongres, ved hvilken jeg repræsenterede hedeselskabets hydrometriske undersøgelser, havde samlet deltagere fra ialt 28 lande, men ingen fra landene på den anden side af »jernetæppet«. Denne kendsgerning viser en sørgelig forringelse af internationalt videnskabeligt samarbejde siden kongressen i Oslo i 1948, hvor kun russerne udeblev. Om årsagerne til, at deltagerne fra Østeuropa i år udeblev, forlød der intet.

De faglige møder afholdtes på universitetet i tiden mandag den 20. til fredag den 31. august. Unionen består af 7 associationer, nemlig for geodæsi, meteorologi, jordmagnetisme, seismologi, vulkanologi, oceanografi og hydrologi, og hver af disse er opdelt i kommissioner. Associationen for hydrologi består af 3 kommissioner, nemlig for sne og is, underjordisk vand og overfladevand, foruden 2 komitéer, der beskæftiger sig med landerosion og nedbørsmåling. Den hydrologiske association holdt et fællesmøde med den meteorologiske til belysning af problemer vedrørende fordampningsmåling.

Det indledende foredrag i den hydrologiske association holdtes af 1. vicepræsident V. Frolow, der efter præsidenten Merrill Bernards død havde overtaget ledelsen. Han kom ind på sit arbejde med den årlige afstrømningsperiodicitet, et arbejde, der i stor udstrækning er baseret på hedeselskabets afstrømningsmålinger. For den, der mener sig fortrolig med årsagerne til afstrømningsminimets forskellige indtræfningsstid i Danmarks forskellige egne, kan de konklusioner, som Frolow drager af hedeselskabets målinger, synes kunstige. Denne bemærkning skal dog ikke opfattes som en endelig bedømmelse, da der endnu ikke har været lejlighed til grundigt at sætte sig ind i Frolows afhandling, som først fornylig er fremkommet i Trans. Am. Geofys. Union.

I kongressens første uge holdtes møderne i kommissionen for sne og is i landerosion-komitéen samt møderne om materialtransport i kommissionen for overfladevand. Selv om der naturligvis knyttede sig adskillig almeninteresse til disse emner, var det jo ikke dem, man som dansk hydrolog havde størst interesse i, således at der i den første uge levedes tid til at uddybe tidligere stiftede bekendtskaber.

I den anden uge faldt de resterende møder i kommissionen for overfladevand og alle møder i kommissionen for underjordisk vand samt fællesmødet med den meteorologiske association. Tiden blev derved så optaget, at man kun fik ringe lejlighed til at indlede nye personlige bekendtskaber; men gennem diskussionerne blev man klar over, hvem man kan sætte sig i forbindelse med til videre diskussion om de forskellige emner.

Det kan naturligvis ikke undgås, at der blandt 150 foredrag måtte være nogle af ringe interesse; men som helhed fik man gennem foredragene et godt vidnesbyrd om hydrologiens nuværende stade, herunder de aktuelle problemer. En endelig bedømmelse er det vel for tidligt at afgive; men det er mit indtryk, at mange af foredragene betød de for trivselen af videnskabeligt arbejde så nødvendige små skridt fremad, medens den store, skelsættende indsats manglede. Efter mit skøn var det især Holland, som prægede udviklingen, og dette må formentlig også have været opfattelsen hos flertallet af de delegerede, idet den hollandske professor Thijsse valgtes til

Vi er købere til **GRANTRÆ**

i alle sorteringer fra brænde til master. Vi betaler højeste dagspris, og vi kan ved vor skovfoged være Dem behjælpelig med udvisning, skovning og opmåling. Ring eller skriv til:

A/S PAP- & TRÆMASSEFABRIKERNE

KLOSTERMØLLE & VILHOLT pr. Skanderborg

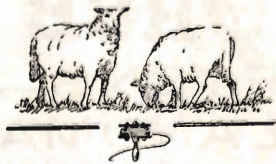
Kontant betaling . Reel behandling

Viborg Papir-Comp.

Papir & papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning.

Sct. Mathiasgade 31—33.
Tlf. Viborg 802—803.

Andels- Klædefabriken

Grindsted

Telefon 20

REGN

i rette tid og rigtig mængde
er den altbestemmende faktor
for afgrødernes vækst og

**bestemmer
høstudbyttet**

Svend Puggaards Maskinfabrik

St. Sct. Hansgade 7
Viborg . Telefon 1269

Spezialkonstruktion,
der muliggør supplerende
udvidelser

Leverandør til
hedeselskabet

Overslag og tilbud på **regnvandingsanlæg** i alle størrelser

VESTJYLLANDS MERGELFORSYNING

Andelsselskab

påtager sig

Udnyttelse af lokale lejer
og
tilrettelægning af mergelleverancer.

Moderne grab-materiel til rådighed. - Levering af højprocentig mergel fra egne lejer.
Jordbrugskalk og pulv. kalk i fine kvaliteter fra Hillerslev Kalkværk.

Alle oplysninger og tilbud fås hos:

TRIER HØJ,
kaaserer,
Vostrup.

I. M. LAURIDSEN,
næstformand,
Gørding.

JESPER JESPERSEN,
formand,
Gødstrup.

Brug **RANDERS**
REB

FYENS
LANDMANDSBANK
ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 lin.) - Rigst. 36

Åben 9¹/₂—12¹/₂ og 14—16, lørdag 9¹/₂—12¹/₂

Udfører alle bankforretninger

Alle arter jordbrugskalk -

SKANDINAVISK KALK & KRIDT 1/5

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10053
Værket telefon Gug 10

(AKI)

Anerkendt af Statens
skadedyrlaboratorium mod m.

(BAYERN)

Mejeriernes og Landbrugets
ULYKKEFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt selskab

✱

Ansoarsforsikring

Reventlowgade 14
København V.

✱

Automobilforsikring

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Jydsk Skovfrø

Løndal pr. Addit - Tlf. Burgårde 6 u

Frøindsamling i godkendte og udvalgte bevoksninger
Alt frø leveres med angivelse af afstamning og spireevne
Klængning og opbevaring for skovdistrikter

Prisliste sendes på forlangende

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

A. Philipsen & Co.

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

SPEJLBORGS
PLANTESKOLE

BRØNDERSLEV
Telefon 382

SKOV-, LÆ-
OG HÆKPLANTER

præsident for associationen for den kommende periode. I England er man først for nylig begyndt at interessere sig for hydrologi, og selv om der blandt englændernes foredrag var enkelte vildskud, har man grund til at nære forventninger til udviklingen i dette land. I Svejts arbejdes der også målbevidst; men problemerne er så specielle, at der i hvert fald ikke var meget, som lod sig anvende på danske forhold. Fra flertallet af de delta-gende nationer forelå publikationer, som vidnede om en betydelig arbejdsindsats, men i det væsentlige ad tidligere afstukne baner. Fra U. S. A. forelå et stort antal publikationer, men også i det væsentlige af gammelkendt type, bestemt af de amerikanske ingeniørers øjeblikkelige behov. Tyskland var atter repræsenteret, men dog ikke aktivt deltagende.

Fra dansk side forelagdes 2 hydrologiske arbejder, nemlig: 1) B. Fristrups undersøgelser fra et ørkenområde i Pearyland og 2) et uddrag af de undersøgelser, som vandbalanceudvalget under Akademiet for de tekniske Videnskaber har foretaget, og som jeg fik lejlighed til at forelægge.

Alt i alt var det en stor oplevelse at deltage i denne kongres, og uden tvivl vil det have betydning for det fremtidige arbejde med de hydrometriske undersøgelser, at en sådan lejlighed til at knytte internationale forbindelser bliver udnyttet. Man kommer derved til at se arbejdet som et led i en større helhed. Naturligvis varierer problemerne fra sted til sted, således at man kun sjældent kan benytte andres erfaringer direkte; men at få kendskab til andre hydrologers problemer og arbejdsmetoder er i høj grad befrugtende for ens eget arbejde.

Til ny præsident for unionen valgtes professor S. Chapmann, Storbritannien. Den afgående præsident meddelte til slut, at unionen havde taget imod en indbydelse fra Italien til at afholde sit 10. møde i Rom i slutningen af september 1954.

Efter kongressen besøgte bureauchef, dr. R. Melin fra Sveriges meteorologiska och hydrologiska Institut Slagelse for ved selvsyn at sætte sig ind i vore arbejdsforhold og vore særlige hydrologiske problemer.

Fra plantningsforeningerne

December og januar måneder er plantningsforeningernes status-tid. Samtidig med, at generalforsamlingerne afholdes, drøftes årets forløb, plantepriser og der udveksles erfaringer om plantearter, renholdelse o. s. v.

Af de indsamlede referater fra de forskellige møder ud over hele landet, ser det ud til, at der gennemgående er plantet færre planter i det foregående år, dog næppe fordi statstilskudet er gået de få procent ned, men som følge af det sene og besværlige forår i 1951. Derimod klager næsten alle foreningerne over besvær med økonomien, fordi den del af tilskudet, der hidtil har kunnet anvendes til særligt formål, er svundet så stærkt ind.

Ønske enkelte foreninger har haft fremgang i planteudleverin-

gen, som f. eks. *Hammerum herreds* og *Skanderborg* plantningsforeninger.

Igen i denne sæson har læplantningsfilmen været meget anvendt. Plantningsforeningerne var meget ivrige i begyndelsen, men nu er det landbo- og husmandsforeningerne, der følger efter, hvad man må hilse med glæde, idet der jo derved fås et betydeligt større og et nyt publikum i tale.

De samvirkende Plantningsforeninger fejrer i 1952 50-års jubilæum, og i den anledning er det kommende årsmøde henlagt til Herning den 30. og 31. maj, idet sammenslutningen stiftedes i Herning i 1902. Af de delegerede, der i 1902 var med til at stifte De samvirkende Plantningsforeninger, lever endnu fhv. tømmerhandler og planteskoleejer Voigt i Aalborg. I 1902 var han formand for og repræsenterede Varde plantningsforening.

Silkeborg plantningsforening har i 1951 udleveret 340 000 nåletræer og 63 500 løvtræer mod henholdsvis 479 000 og 80 000 året før. Til bestyrelsen er genvalgt formanden, gårdejer Søren Pedersen, Them, og Rs. Snede, Østerbording.

— *Brønderslev plantningsforening* har i 1951 udleveret betydeligt færre planter end året før, nemlig 18 000 nåletræer og 9000 løvtræer. Foreningen genvalgte til bestyrelsen formanden, gårdejer Holger Dahl, Ø. Brønderslev, og nyvalgte Chr. Nedergaard, Klæstrup.

— *Aabybro plantningsforening*, hvis formand er gårdejer Søren Nielsen, Rendbæk, har i 1951 udleveret 7570 nåletræer og 18 600 løvtræer.

— *Hammerum herreds plantningsforening* har i 1951 udleveret næsten 25 % flere planter end året før, idet der, efter hvad formanden, forstassistent Otto Christensen, Hareskov, oplyste på generalforsamlingen i december, er udleveret 283 800 nåletræer og 82 700 løvtræer mod ialt 278 700 planter i 1951.

— *Hover m. fl. sognes plantningsforening* har holdt generalforsamling i Ringkøbing, hvor formanden lærer Kaae, Torsted, oplyste, at der i det svundne år var udleveret 53 000 nåletræer og 77 000 løvtræer.

— *Aalborg, Nibe og omegns plantningsforening* har i 1951 udleveret 129 500 nåletræer og 44 500 løvtræer.

I efteråret holdt konsulent Martin Sørensen, Esbjerg, et radioforedrag om læplantning, der sluttede med følgende ord: »Når man rejser i de blæstomsuste egne af landet, kan man ikke undgå at se den store forskel, der er fra ejendom til ejendom med hensyn til anlæg og pasning af læhegn. Man kan blive trist til mode, når man ser læplantninger, der er forsømt med renholdelse og efterplantning, eller ser større områder ligge hen ganske uden læ for planter, dyr og mennesker — dog, sund optimisme er mere nyttig end mismod! Det kan nås endnu, og man spørger atter sig selv — og andre: Er læplantningen i orden?«

— *Nørreherreds plantningsforening* har holdt generalforsamling i Grenaa under ledelse af formanden, gartner Kr. Petersen, Voldby. Foreningen har i 1951 uddelt 76 500 nåletræer og 31 400 løvtræer til 110 modtagere.

— *Djurslands søndre plantningsforening* har i 1951 udleveret 370 500 nåletræer og 105 600 løvtræer til 262 modtagere.

— *Ringkøbing og omegns plantningsforening* har i 1951 uddelt 116 600 nåletræer og 47 000 løvtræer. Formanden J. P. Lauridsen, Tim, mindedes på den forleden afholdte generalforsamling gdr. P. C. Nagstrup, Ulfborg.

— *Hadsten plantningsforening* udleverede i 1951 10 000 nåletræer og 29 400 løvtræer.

— *Løgstør plantningsforening* har til 350 modtagere uddelt 200 000 nåletræer og 100 000 løvtræer i 1951. Formanden, gårdejer *Chr. Buchholdt, Sønderlade*, er genvalgt til bestyrelsen sammen med *Erling Pedersen, Mjallerup*.

— *Gedsted plantningsforening* indledede generalforsamlingen forleden med, at formanden, gårdejer *Kjærsgaard, Strandby*, udtalte mindeord om foreningens gamle formand og æresmedlem, nu afdøde *Nicolaj Winther*. Der er i 1951 udleveret 90 000 nåletræer og 33 000 løvtræer.

— — —
Læplantningsudvalget for *Hjørring amt*, der hvert år uddeler nogle meget hædrende præmier for særligt fremragende læplantningsarbejder, tildelede for 1951 elitepræmien til proprietær *Palle Olsen, Korsholt, Sindal*, og andenpræmien til *Lars Kyvsgaard, Vestermarken i Hellum*. De to smukke sølvfade blev overrakt af udvalgets formand, rentier *Libak Hansen, Taars*, ved en festlig sammenkomst i *Hjørring*.

— — —
— *Hobro og omegns plantningsforening*, hvis formand er gårdejer *Poul Westergaard, Døstrup*, har holdt generalforsamling, hvor det oplystes, at foreningen havde uddelt 60 000 nåletræer og godt 57 000 løvtræer. Der er 446 medlemmer i foreningen. Til bestyrelsen genvalgtes *Bernhardt Vadgaard, Onsild*.

— *Rougsø-Sønderhald herreders plantningsforening* har til 54 modtagere udleveret 28 000 nåletræer og 12 700 løvtræer. Formanden *N. Chr. Hougesen, Vivild*, oplyste på den forleden afholdte generalforsamling, at *Det flyvende Korps' arbejde* nu var afsluttet i *Fausing og Vejlbysogne* og fortsættes i *Nørager sogn*.

— På den forleden afholdte generalforsamling i *Vejle plantningsforening* nyvalgtes konsulent *Martin Nielsen* som formand, idet *Ove Hansen, Hygum*, frabad sig genvalg. Foreningen har i 1951 udleveret 94 000 løvtræer og 117 500 nåletræer.

— *Skanderborg og omegns plantningsforening* har i 1951 fordelt 191 200 nåletræer og 39 600 løvtræer blandt medlemmerne på *Ry-Skanderborgegnen*. Til bestyrelsen er genvalgt *Niels Hansen, Siim*, og nyvalgt *Mar. Bjerregaard, Bræstrup*.

— — —
I december måned passerede *Ods herreds plantningsforening* i stilhed 50 års dagen for foreningens stiftelse. Det var skovrider *Lorents Smidt, hedeselskabet*, der gav stødet til foreningens oprettelse. Det varede 8—9 år, før der kom flere foreninger til på *Sjælland*, og da var det *De samvirkende Plantningsforeninger*, der tog initiativet til at udvide arbejdet.

Nye plantagearealer

Nr. 3379 A. *Ekkodalens plantage*, ca. 9,2 ha, Nr. Snede sogn, Skanderborg amt. Plantagen ejes af fabrikant *M. A. Kjeldsen*, Nr. Snede.

Arbejdet ledes af skovrider *Fr. Piper*.

Nr. 3380 A. *Vongshøj plantage*, ca. 7,6 ha, Nr. Løgum sogn, Tønder amt. Plantagen ejes af *Chr. Jepsen, Ikast pr. Ballum*, og *Anton Lund, Strandelhjørn pr. Over Jersdal*.

Arbejdet ledes af skovrider *Kr. Fromsejer*.

Nr. 3381 A. *Kirkeby plantage*, ca. 29,7 ha, Sønder Omme sogn, Vejle amt. Plantagen ejes af bagermester *Oscar Christensen, Sønder Omme*.

Arbejdet ledes af skovrider *F. H. Aaskov*.

Nr. 3382 A. *Mulsmark Østerskov plantage*, ca. 15,9 ha, Bov sogn, Aabenraa amt. Plantagen ejes af proprietær *J. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg*.

Arbejdet ledes af skovrider *Kr. Fromsejer*.

Understøttelsesfondet for hedeselskabets tjenestemænd

Fondet er oprettet den 13. august 1907. — Fondets kapital forøges af de midler, der tilfalder det i henhold til hedeselskabets forsørgelseskasses vedtægter, samt ved gaver. — Renter af fondets kapital anvendes som understøttelse til særlig uheldigt stillede tjenestemænd, hvad enten de er medlemmer af fondet eller ej, til særlig uheldigt stillede forhenværende tjenestemænd eller til tjenestemænds enker eller børn.

I henhold til fondets vedtægter har der for årene 1952—53—54 været afholdt valg af et medlem til bestyrelsen. Bogholder Ernst Jensen blev genvalgt.

REGNSKAB FOR 1951.

	<i>Indtægt.</i>	<i>Disp. beløb</i>	<i>Kapital</i>
Kassebeholdning den 1. januar 1951		2.978,31	18.597,15
Andel i distrbst. Bundgaards forsørgelseskspkt.			1.285,03
Renter		2.892,51	
Hedeselskabets tilskud for 1950—51		500,—	
Funktionærforeningens tilskud for 1950—51 og			
1951—52		200,—	
do. ekstraordinært tilskud		100,—	
Provision for medlemstegning i 1951		101,25	
		<hr/> 6.772,07	19.882,18
	<i>Udgift.</i>		
Købt 20.000 kr. Jydsk landkreditf. obl. 9. s. 5 %			18.912,50
Udbetalt understøttelser		3.500,—	
<i>Kassebeholdning den 31. december 1951</i>		<hr/> 3.272,07	969,68

Kapital den 31. december 1951.

Bankbeholdning			4.241,75
Jydsk landkreditforenings-oblg. 6. serie 4½ %		2.000,—	
do. 7. « 4½ %		2.000,—	
do. 9. « 4½ %		32.000,—	
do. 9. « 5 %		20.000,—	
		<hr/> 56.000,—	
		<hr/> Ialt	60.241,75

Viborg, den 3. januar 1952.

B. Steenstrup.   Martin Olsen.   Ernst Jensen.

Regnskabet er eftersat og fundet rigtigt. — Kassebeholdningen, 4.241,75 kr., indestår på indlånsg nr. 64 i Viborg sparekasse. Indskrivningsbevis fol. 1225 for obligationsbeholdningen, 56.000 kr., er forevist.

Viborg, den 17. januar 1952.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

I få ord — ★

Hedeselskabets forretningsførere

Da hedeselskabets hidtidige forretningsfører for *Nakskov* distrikt, direktør *Poul Roed*, Lolland-Falsters Andels Føderstofforretning, har ønsket at fratræde, er dette hverv herefter overtaget af konsulent *Anhardt Arnshof*, Vejlegade 26, Nakskov.

*

I Holland gennemførtes i 1924 en jordfordelingslov, således at ejendomme med lodder liggende spredt ind mellem andre ejendomme, kunne samles. Denne lov har indtil sommeren 1951 været benyttet for 71 områder på ialt 52 000 ha, men der er planer under udførelse for ialt ca. 300 000 ha.

*

En hundredårsdag

Den 20. januar var det 100 år siden, at skovrider *J. C. Sørensen*, Høllund Søgaard ved Vorbasse, fødtes i Vittrup i Lindknud sogn. *J. C. Sørensen*, der døde 83 år gammel og ligger begravet på Vorbasse kirkegård, fik en overordentlig stor betydning for plantningssagen vidt ud over egnen, idet han var med til at oprette over 200 plantager med et interesseret areal på ca. 9000 ha.

*

Civilingeniør *C. M. Iversen*, hidtil ansat ved hedeselskabets kontor i Slagelse, er antaget som stadsingeniør i Lemvig fra 1. februar.

*

Hjerm-Vejrum og *omegns mergelselskab* har nu afsluttet sin virksomhed, og selskabet har i den anledning skænket sin rest-kassebeholdning på 360 kr. til hedeselskabet som tak for værdifuld bistand siden selskabets stiftelse i 1937.

*

Hedeopdyrkning i 1760

I en rejseprotokol, som den kendte landøkonom og forfatter *Hans de Hofmann* skrev i 1760, omtales vistnok for første gang i dansk litteratur udførligt hedeopdyrkning med følgende interessante redegørelse:

»Dette er hvad af mundtlig samtale med ham blev omtalt; ved denne lejlighed så vi på *Herningholm*, at bemeldte *Høeg*¹⁾, som er den kyndigste proprietær i hede egnen, har opfundet en måde at dyrke den murrede hede, som ellers hverken duer til græsning eller kornland, således: Han lader med sin egen hovedgårds bæster opløje årligt et stykke af denne murrede hede med lyng og alt og sætte furene på kanten, lader det så ligge til en anden sommer, da han tænder ild i furene, eftersom jorden er tørvagtig og begroet med små lyng, så brænder den let til aske; derpå ligger den til andet forår, da han pløjer den igen, og NB. overstrænter eller tønt sår det hele stykke med kalkgrus af kalkovne eller kirke- eller hus- kalkgrus. Derpå sår han straks første gang havre, anden gang rug og så fremdeles, hvorefter han får uforlignelig godt korn, som vi begge så prøver af, ikke af et stykke indtægt, men af nogle års indtægter; siden ligger jorden en del år og da lader han det ordentlig gøde, og således fører den murrede hede, som aldrig har været brugt tilforn, enten til korn eller græsning, i god brug,

¹⁾ Hans Adolph Høeg, født 1689, død 1773. Adledes under navnet Hielm-crone 19. aug. 1757. Hans søn Marius v. H. (født 1723, død 1793) fik *Herningsholm* efter ham.

hvilket er et bevis på, at heden kan forbederes og opbygges, når de rette metoder kunne opfindes.»

*

Hedeselskabets nye kontorbygning

På hedeselskabets bestyrelsesmøde i København den 17. januar vedtoges det at udskrive en *arkitektkonkurrence* om forslag til opførelse af en kontorbygning ved Hjultorvet i Viborg, der kan aflaste pladsmangelen i det nuværende hovedkontor. Fristen for konkurrencen er et halvt år fra 1. april—1. oktober 1952, og præmierne er ansat til 5000, 3000 og 2000 kr. med ret til at benytte 2 gange 1500 kr. til indkøb af yderligere forslag. I dommerkomiteen er Danske Arkitekters Lands sammenslutning, Viborg byråd og hedeselskabets bestyrelse repræsenteret.

*

Skånska Dagbladet bringer i sit nytårsnummer en stort opsat artikel om Det danske Hedeselskab og et længere referat af en samtale med direktør *Basse*. Bladet er stærkt interesseret i og omtaler navnlig resultatet af hedenybyggernes arbejde, som fylder bladets korrespondent med beundring og respekt.

*

Juletræs-nød i Island

Hedeselskabets juletræssalg havde i år sluttet aftale om at levere Island ca. 10 000 juletræer, og træerne blev emballeret og afsendt i god tid til Island. Undervejs til Island fik skibets kaptajn imidlertid ordre fra den islandske regering, at træerne ikke måtte indføres som følge af frygten for smitte fra den i Danmark hærgende mund- og klovsyge. Juletræerne gik omgående over bord — og følgen blev, som et brev fra Island nu fortæller, at der pludselig gik spekulation i alt, hvad der hed grønne grene i Island. Bjergfyrgrene og -skud, skovfyr og spæde planteskoleplanter, alt blev brugt til erstatning for de udeblevne juletræer og blev solgt til fantastiske priser.

*

Klimaet skal laves om

Efter i mange år at have fuldført regulering af floder og søer, læplantning og skovplantning, kunstvanding og kunstig afvanding i den lille og mellemstore stil overalt i Sovjetunionen, er man nu i disse år i gang med udførelsen af anlægsarbejder, der skal afsluttes senest i 1957, og som vil muliggøre kunstig vanding af 28 mill. ha, ligesom man til samme tidspunkt vil have afsluttet den store skovplan, som omfatter plantning af 31 milliarder træer, fordelt over et areal på 120 mill. ha. Desuden omfatter planen anlæg af 45 000 nye reservoirer til overrisling, udvinding af el. kraft o. s. v., og planens tredie led består i overgang til et nyt 6-årigt sædskifte, hvori til bekæmpelse af vindens og vandets erosion lægges stor vægt på græsmarker, men som også forudser en væsentlig stigning i anvendelsen af gødning. Under forberedelse er den store Ob-Jenissejplan, hvis gennemførelse vil muliggøre kunstig vanding af ca. 55 mill. ha. Staten har bevilliget midlerne til den endelige detailprojektering af det i hovedtrækkene godkendte projekt, og som for så vidt delvist er påbegyndt, som den 1100 km lange store Turkmenske hovedkanal fra Nukus (Takhiatasj) ved Amu Darja til Krasnovodsk ved Det kaspiske Hav i virkeligheden er den første etape af dette arbejde, som er beregnet til at forvandle det hårde, vestsibiriske klima til et mere tempereret klima, bl. a. på grund af den mildnende indflydelse fra Ob-havet, et nyt, kunstigt indhav på ca. 250 000 km². Det er beregnet, at grænsen for det dyrkbare areal i disse egne vil forskydes meget væsentligt, nordgrænsen nogle 100 km mod nord og sydgrænsen tilsvarende mod syd, og russiske ekspertes anslår, at der herved skaffes levedygtigheder for mere end 300 mill. mennesker.

*

En havebrugsuge

De samvirkende danske Haveselskaber forbereder en omfattende stort anlagt havebrugsuge i dagene 30. marts til 5. april, hvor det er hensigten, at der i artikler, radio og på udstillinger skal slås regulært på stortromme i agitation for bedre og udvidet havebrug. Næsten alt, hvad der har navn indenfor havebruget, har stillet artikelstof til rådighed, så de 600 000 haveejere i Danmark kan få noget at vide til gavn for haven.

Blandt de 54 forfattere er der dog ingen, der tilbyder oplysning om, hvorledes en vestjysk have skal anlægges og værnes. De 100 000 haver, der ned gennem Jyllands vestegne stadig leger skjul med vinden, er der tilsyneladende ikke tænkt på. Lige siden Det jydsk Haveselskab med konsulent *Riedel* som primus motor i tiden efter 1905 tog sig for at søge have-sagen fremmet *også* vestude, har den officielle interesse påny trukket sig østerud. Heldigvis har de tidligere hedegnes beboere høstet erfaringer i årenes løb — men havebrug på Holmlands Klit, i Skjern Enge eller i Torsted Sande har nu aldrig haft megen hjælp fra øernes havebrugskonsulenter.

*

I Det danske Selskabs nytårshilsen filosoferer redaktøren lidt over det danske samfunds struktur og siger bl. a.: Danskerne er små i det store spil, men store i de små ting, der udgør hverdagen for alle. Dette træk i dansk folkekarakter har fundet et rammende udtryk hos *Kaj Munk*: »Men større end den store mand, kan hænde er den jævne. Vi ser i kamp med ahl og sand .... hans sejge danske evne.«

*

Internationalt møde om dræning og vanding

På F. A. O.s rådsmøde i Rom i december besluttedes det at arrangere et internationalt møde i 1952 om vanding og dræning, idet »spørgsmålet er af eminent betydning, bl. a. fordi vand uden tvivl er den faktor, som i fremtiden bliver bestemmende for landbrugsproduktionens størrelse«, som det hedder i rapporten fra mødet. Stedet og tiden for mødet vil blive fastsat af rådets sekretariat.

*

Landvinding i Irland

I *Irland* arbejdes der i disse år meget målbevidst på udvidelse af det dyrkede areal. For 2 år siden indlededes en 10 års plan, som tog sigte på opdyrkning, dræning, stenrydning o. s. v. omfattende ca. 4 mill. acres hidtil udyrket jord til en bekostning på ialt 40 mill. pd. st. I løbet af de to år, der er gået, er 55 000 acres bragt i orden og landbrugsarealet forøget dermed. Farmeren kan vælge mellem selv at gøre arbejdet, og i så fald kan han få indtil $\frac{2}{3}$ af omkostningerne, dog højst 20 pd. st. pr. acre, eller han kan vælge at lade staten udføre det, og må så selv betale $\frac{2}{3}$ eller højst 12 pd. st. pr. acres.

Siden arbejdet er taget op, har 63 000 farmere søgt hjælp til kultivering af ialt 645 000 acres, og der er bevilget 40 268 farmere ialt 1 mill. pd. st. til kultivering af 182 000 acres, hvor farmeren selv udfører arbejdet. 11 000 farmere har anmodet staten om at udføre arbejdet for dem.

*

A/S Borris plantage udbetaler 5 % i udbytte for 1951.

*

Statens virksomme biavlfsforsøg på Strødam har udsendt en beretning om rapporterede forgiftninger af biavlfsfamilier i 1951 som følge af giftsprøjtninger på marker og i frugthaver. Der er rapporteret ialt 65 skader omfattende 1421 bifamilier og skaden er opgjort til ialt 63 672 kr. mod 56 930 kr. året før. Konsulent *Hammer* peger i en kommentar på, at langt de største skader skyldes ukrudshormoner, der er anvendt for sent, så agerkålen har været i blomst.

*

Tørveproduktionen i Norge i 1951

I Norge er der i 1951 produceret 1,1 mill. m³ tørv, hvilket er 104 000 m³ mindre end året før, skønt prisen fra producent i april blev forhøjet med 4 kr. pr. m³, og staten garanterede for afsætningen samt ydede et tilskud til nedbringelse af prisen for forbruger af tørv til boligopvarmning på 8 kr. pr. m³.

Det norske Myrselskabs tidsskrift fremhæver, at tilbagegangen i produktionen først og fremmest skyldes mangel på arbejdskraft, men desuden kom producenterne sent i gang og fik de vanskeligste vejrforhold i mange år, da tørvene skulle bjerges.

Norges tørvproduktion i 1951 svarer omtrent til 140 000 tons kul.

*

Erik Oksbjærgs afhandling i 20. bind af Det forstlige Forsøgsvæsen Beretninger om »Rødgranplantagernes foryngelse i de jydskede hedeegne« foreligger nu i særtryk. Statens forstlige Forsøgsvæsen, der gav forfatteren mulighed for at gennemføre dette orienterende forarbejde, har nu skaffet udveje for, at der kan iværksættes teoretiske og praktiske forsøg vedr. foryngelsesproblemer.

*

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed

Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i november måned 1951.

Det fremgår heraf, at der i månedens løb er fuldført 371 arbejder omfattende 1322 ha til en samlet udgift af 1 898 105 kr. Heraf var 358 drænings- og kultiveringsarbejder omfattende 1164 ha (udgift 1 602 270 kr.) og 10 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 158 ha (udgift 290 735 kr.) samt 3 sager af forskellig art til en udgift på 5100 kr.

Derudover er der i samme måned ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 451 arbejdsplaner omfattende 1539 ha til en overslagssum af 2 397 065 kr. Heraf var 440 drænings- og kultiveringsplaner omfattende 1369 ha (overslagssum 2 069 015 kr.) og 11 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 170 ha (overslagssum 328 050 kr.).

— Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i december måned 1951.

Det fremgår heraf, at der i månedens løb er fuldført 486 arbejder omfattende 2494 ha til en samlet udgift af 2 625 240 kr. Heraf var 462 drænings- og kultiveringsarbejder omfattende 1704 ha (udgift 2 229 315 kr.) og 23 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 790 ha (udgift 390 925 kr.) samt 1 sag af forskellig art til en udgift på 5000 kr.

Derudover er der i samme måned ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 329 arbejdsplaner omfattende 1226 ha til en overslagssum af 1 861 830 kr. Heraf var 313 drænings- og kultiveringsplaner omfattende 1013 ha (overslagssum 1 612 880 kr.) og 15 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 213 ha (overslagssum 247 200 kr.) samt 1 sag af forskellig art med en overslagssum på 1750 kr.

C. V. S. L.

*

Det kan som bekendt forventes — efter udtalelser af handelsminister *Rytter* —, at tørvproduktionen for 1952 nødvendigvis må sættes meget stærkt op i forhold til 1951. Handelsministeren har talt om, at landet har brug for omkring 4 mill. tons tørv fra de danske moser i 1952, og at man må være klar over, at det desværre vil blive nødvendigt at drive rovdrift på moserne. Produktionen i 1951 var godt 2 mill. tons, højeste produktion under krigen var i 1943 med 6,2 mill. tons og normalproduktionen før krigen var ca. 400 000 tons årlig.

*

RIBE Brændeovne og Tørveovne

Brændekaminer Brændekomfurer

Moderne emailerede
Rundtræk-Kaminer
i mange Typer og Størrelser.
Ovne & Komfurer.
Bygnings-Støbegods
RIO Radiatorer
Ribe Centralvarmekomfurer
Brochure sendes paa Forlangende

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON: RIBE 261 (3 LINIER)

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi.

Hurtig levering. Telefon 21. Reel betjening.

Landbrugslotteriet

udlodder årligt
kr. 5.485.620

Største gevinst
2 gange årligt
kr. 80.000

Røde DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
Teglværk
Telefon 10 Ulstrup

AKTIESELSKABET

SKARREHAGE MOLERVÆRK

FRÆSNING

af eng og mose udføres med Diesel-traktorer
til konkurrencedygtige priser.

Johs. Kirk, Svejstrup pr. Bjerregrav — Telefon Raasted 107

NB. Mangeårig fræserfører ved hedeselskabet, hvorfra fineste
anbefaling foreligger.

Traktorer - Landbrugsredskaber
Landbrugsvogne - Automobile
Reservevedele - Tilbehør
Traktor-,
Automobil-, og Maskinværksted

A. Philipsen Akts.

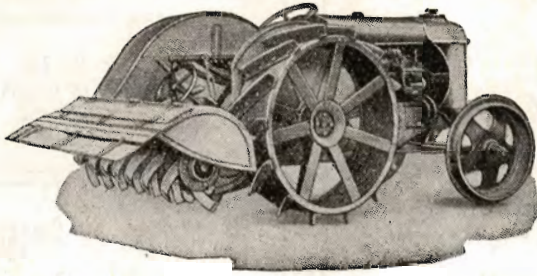
Tlf. 532

Vesterbrogade 7—9, Viborg

Tlf. 1064

Den danske jordfræser

leveres i 3 størrelser:

Traktorfræseren

til kultivering af mose- og engarealer eller til arbejde i større plantager og i det almindelige landbrug, hvor man ønsker en intensiv behandling af jorden, samt

D. P. 60 og D. P. 50

tohjulede gartnerfræsere, som kan ommonteres til traktorer og anvendes i forbindelse med andre redskaber som plov, kultivator m. m.

Aktieselskabet

CHR. ANDERSENS MASKINFABRIK

Holbæk - Telf. 52 . 752 . 1239 - Telegram-adresse: Acam

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarsforsikring
Hospitalforsikring
Grundejerforsikring
Automobilforsikring

tegner man

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897

Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontor:

St. Kongensgade 128 - Grønningen 17, København K. - Telefon 2860

Indhent tilbud

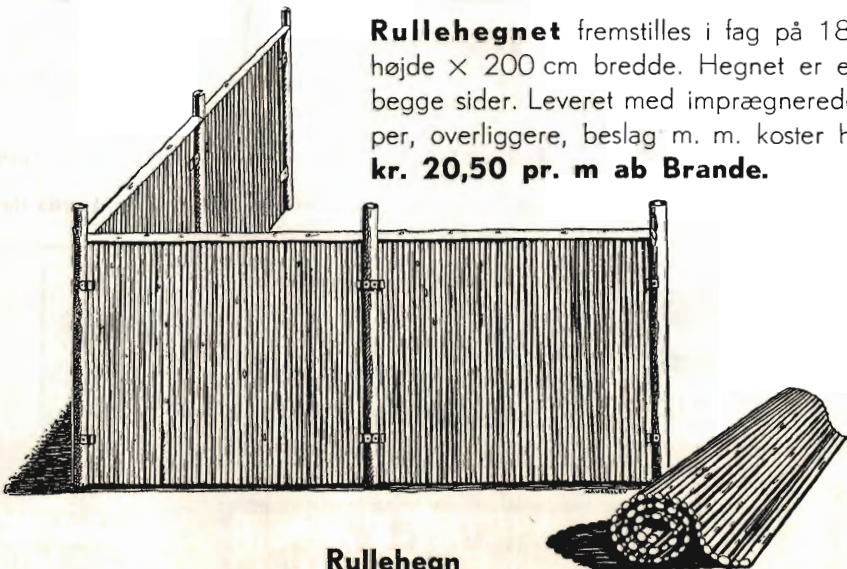
Carlo Mortensen

Bogtrykkeri & kartonnage

Viborg . Tlf. 355

DET DANSKE HEDESELSKAB'S hegn af runde granrafter

fremstilles i samlede tag, som let kan opstilles

Rullehegnet fremstilles i fag på 180 cm højde $\times$ 200 cm bredde. Hegnet er ens på begge sider. Leveret med imprægnerede stolper, overliggere, beslag m. m. koster hegnet **kr. 20,50 pr. m ab Brande.**

Rullehegn

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fint sandet undergrund kan en tilsanding af drænrørne forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekøde») omkring stødfugerne, ligesom tørvestrøelse med fordel benyttes ved dræning i stiv lerjord.

Spørg hedeselskabet

SKOVFRØKONTORET

Katalog sendes
gratis paa
Forlangende

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 7650 (3 linier)
Aarhus

Brostrøms
Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

FRØKONTORET

(for undersøgt markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

Herning Hede- & Discontobank

10—12¹/₂, 2¹/₂—5
Telefon 5 . 273 . 720

PALUDANS PLANTESKOLE

— — — KLARSKOV — — —
130 tdr. land

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prislister
TELEFON KLARSKOV NR. 9

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 . København V.
Store Torv 10 . Aarhus

ALT I ENTREPRENØRMATERIEL

Leverandør til hedeselskabet

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

RESENBRO

CEMENTSTØBERI
v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. $\triangle$ i alle gangbare dimen-
sioner fra 10—60 cm såvel med
som uden mufte

Røde drænrør 2" — 12"

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa . Telefon 2127

Rødkjærsbro Cementvarefabrik
ved I. T. Birk . . . . . Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN $\triangle$ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

A/S Skive Markfrøkontor
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL . FRØHANDEL

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

Marsø Støbegods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, civilingeniør J. Parbo (formand),
afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup og botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg